NOVICE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XII. V Ljubljani v saboto 1. aprila 1854. *List 26.*

Gnojenje z rastlinami.

Z rastlinami ali z zelenjado njive gnojiti (grüne Düngung) jim sicer ne zaleže sploh toliko kot zaleže dober gnoj iz hleva, vendar ni prav, da se pri nas gnoj iz zelenjad zanemarja. In zakaj ni prav? — zato, ker pervič: zeleno gnojenje včasih še prekosi živinski gnoj, ker to, kar je meso mesojedni živali, je gnojenje z zelenjado rastlinam, — in drugič, ker je zeleni gnoj dostikrat bolji kup, kakor gnojenje z živinskim gnojem.

Ktere rastline pa so za podoranje pripravne?

Gnoj nadomestovati ni vsaka rastlina pripravna. Da je pripravna, mora imeti sledeče lastnosti:

1. Mora biti takošne natore, da je v stanu dokaj živeža izpod neba v-se poserkati in poserkano dobro prekuhati, — mora tedaj tako rekoč bolj od zraka „od ljufta“ živeti kakor pa od zemlje. Naj bolje rastline te verste so tako imenovane mastne rastline, — le škoda, da botanikarji ne morejo kmetovavcem tacih rastlin svetovati, kterih bi se dalo obilo v ta namen pridelovati; med kmetijskimi rastlinami pa spadajo tù sem tiste, ki se štejejo med sočivnate in pa ajda. Od teh rastlin je znano, da povžijejo le četerti del iz zemlje za svojo rast, tričetert svojih obstojnih delov pa so dobile iz zraka; ako se tedaj za gnoj podorjejo, pride zemljišu vsih teh tričetert na dobro. Recimo, da pridelk grahorke, ki smo jo le za pridobitvo gnoja sejali, znese v suhem stanu 20 centov, tedaj pride 15 centov tega pridelka zemljišu za gnoj, in to je že dosti, da si kmetovavec naklone srednji žitni pridelk.

2. Rastlina mora biti take natore, da gnjilec, ki ga dobiva iz zemlje in iz zraka, dobro obderži in ga potem, ko je za gnoj podorana bila, drugim na tisti njivi rastečim sadežem oddaja. Ako pregledamo rastline, ki so zavolj gnjilca v steblih in perji za zeleni gnoj pripravne, so po versti te le:

Repno perje, ki ima čez 4 odstotke in pol gnjilca v sebi; ker je ogeršica zlo enaka repi, je tudi ta, dokler je zelena in ni še semena nastavila, za gnojenje posebno dobra. Zato v Normandii zimsko ogeršico za gnoj podorjejo in potem sejejo pšenico in je pridelajo obilo; tudi Nizozemci ne morejo prehvaliti zelnega perja za gnoj;

perje mnogoverstne pese, ki ima le malo manj gnjilca v sebi kakor repno perje;

za tem pride zelno perje;

po tem štajarska in nemška detelja (imate blizo 2 odstotka gnjilca v sebi);

za tema pride grahorca (ima čez poldrugi odstotek gnjilca);

za njo grah (ima čez 1 odstotek gnjilca);

za grahom pride lupinka (Lupine), ki ima blizo pol odstotka gnjilca v sebi;

za to pride ajda, ki ima četert odstotka gnjilca v sebi. (Dalje sledí.)

Asekuracija ognja v Gradcu lansko leto.

Po vsakoletni navadi naznanimo tudi letos stan Graške asekuracije, ki se smé po pravici bratovšina imenovati, ker objéma štajarsko, krajnsko in koroško deželo in po oškodníni, ki je je pogorelcem odrajtala lani iz doneskov vpisanih deležnikov, tarifo asekuracije za letos določuje. Zato ni tarifa pri ti asekuracíi stanovitna in ne more stanovitna biti, ker, če je več asekurantov, manjši je tarifa, in če bi se vsak gospodar asekuriral pri nji, bi utegnilo letno plačilo tako majhno biti, kakor pri nobeni drugi biti ne more.

Za letošnje leto je tarifa zavarovanja postavljena na 12 krajc. od 100 fl. klasne vrednosti za vse tiste, ki so že poprej ali do konca marca lani pristopili; — tisti pa, ki so lani pozneje pristopili, plačajo 9 krajc., če so pristopili lani še le mesca aprila, maja in junia, — če so pristopili mesca julia, augusta in septembra, plačajo le 6 krajc., — pristopniki mesca oktobra ali novembra pa 3 krajc.

Pristopilo je pa lani, čeravno je bila tarifa na 18 krajc. povikšana, spet veliko novih deležnikov, namreč 1680, in sicer iz Štajarskega 1019, iz Krajnskega 356, iz Koroškega 305; število na novo asekuriranih poslopij se je pomnožilo za 3870, tako, da je bilo konec lanskega leta asekuriranih poslopij za 67 mil. 573.850 fl. klasne vrednosti, in scer od 37.373 gospodarjev na Štajarskem z 40 mil. 107.200 fl., od 15.645 gospodarjev na Koroškem z 17 mil. 662.625 fl., od 11.388 gospodarjev na Krajnskem z 9 mil. 804.025 fl.

Požarov med zavarovanci te asekuracije je lani bilo 171; pogorelo je 218 gospodarjev z 308 poslopij, večina teh je pogorela do tal, nektere pa so bile le malo poškodovane. Škode se je povernilo za 106.218 fl., namreč Štajarcem 65.415 fl., Koroščem 26.010 fl., Krajncem 14.793 fl.; 494 fl. 40 kr. pa se je darovalo takem ljudém, ki so posebno pridno pomagali oginj gasiti.

Druge asekuracije po pravíci tožijo, da je pogorelcov pri njih vsako leto več; — Graška zamore vesela biti, da jih ni bilo preveč. Vzrok tega so posebne postave te družbe, da pogorelec mora tako zidati pogorišče, da je bolj ognja varno, in ker se je spet lani 379 pohištev namest s slamo in skodlami pokrilo s ceglom, se napravilo 214 zidanih opažev, popravilo 35 dimnikov, na hiše naredilo iznova 28 strelovodov, 109 poslopij pa prestavilo na bolj varne kraje, se tako od leta do leta poslopja pri ti asekuracii zapisanih deležnih varniši delajo in tako nevarnost manjša.

Kmetijske novíce.

Čudna prikazen. Lansko leto je ostalo pri nas več krav jalovih. Čudili smo se nad tem in marsikteri gospodar je godernjal. Unidan pa smo brali v českem kmet. časniku, da ravno taka je bila lani na Nemškem in Francozkem.

Redka prigodba. Kralj holandski ima v svoji štali že od 6. leta žlahno kobilo, ki mu je lansko poletje — 28 let stara — storila lepo in krepko žebè.

Premišljevanje
naravè in previdnosti božje v nji.

Poslovenil Mihael Verne.

Čudo človeškega glasa.

Človeški glas je eden nar večih čudodel Stvarnikovih. Naprava njegova je tako čudovita, da je vredna da jo premišluje vsakdo.

Od kod nek pride, da si v stanu glas od sebe dati? To dela naprava tvojega gerla. Majhen predor, ki v sapnik pelje, dela glas, ko se zrak naglo po njem požene. Sapnik je iz okroglih hrustancev, ki so s kožo med seboj zvezani. Na svojem predoru ima pokrovček, ki se odprè, da zraku, ki se ima iz te cevi pahniti, pot napravi. Odpira pa se bolj ali manj, kakor je treba, da se glasovi ali zvuki glasa spremenè in pomnožé; in se zaprè, kadar požiramo, da jéd, ki čez-nj skoz požiravnik v želodec derčí, v sapnik ne more. Skušnja učí, da človeški glas lahko dvanajst polnih glasov ali zvukov daja. Po ti različnosti mora tudi sapnik v dvanajstero enacih delov razdeljen biti. In ker ste straní preceplјenega sapnika nek za deseti del pavca saksebi, se dá iz tega zrajtati, da glas lahko razdelí polni zvuk v sto druzih, in da je človek v stanu 2400 različnih glasov od sebe dati, ki jih uho še razloči.

Al po ti, dasiravno čudopolni napravi smo še malo pred živaljo. V tem še le se pokaže prednost človeka, da zrak lahko tako stiskamo in svoj glas tako vpodobljamo, da s tem čerke in besede izrekujemo. K temu pomagajo nebó, zobje in ustnice.

Zanimivo je razne glasnice premišljevati, ki jih usta popolnoma priprosto izrekujejo. Ko se čerka *a* izreče, je zvuk ali glas vès drugačen, ko kadar se čerke *e* ali *o*, ali *i*, ali *u* itd. izrekvajo, če ravno pri vsih v enacem naglasu ostanemo. Uzrok te različnosti je nezapopadljiva skrivnost narave. Da se te razne čerke izrečejo, je treba ustno votlino razno vpodobiti. In k temu so naše usta pred usti vsih žival posebno napravljena. Celò nekteri ptiči, ki se naučé človeški glas posnemati, niso nikdar v stanu raznih glasnic popolnoma razločno izreči. Zato je njih posnemanje v tem obziru sila nepopolno. Soglasnice izrekovati nam pomagajo trije telesni udje: ustnice, jezik in nebó. Pa tudi nosa je k temu močno treba. Če se zatisne, ni moč nekterih čerk izreči ali saj ne razločno in razumljivo. Očiten dokaz čudovite naprave naših ust, po kteri smo v stanu besede izrekovati, je brez dvoma tudi to, da se človeški umetnosti še ni poneslo, človeški glas s kakošno strogo ali mašino do dobrega posnemati. Petje se posnema, toda brez vsega včlenovanja zvukov in brez vsega razločka raznih glasnic. V mnozih orglah je neka pišal, ki ji „človeški glas“ pravijo. Al navadno daja le zvuke, ki se glasnicam *ai* ali *ae* bližajo. In vsa človeška umetnost ni v stanu ene same besede človeškega glasa ponoviti.

Je tedaj neprecenljivo dobro glas človeški. Kako žalostna bi bila človeška tovaršija na svetu, kako malo sreče bi vživalo človeško družtvo, ako bi ljudjé darú ne imeli, si svoje misli vzajemno razodevati in skrivnosti svojega serca prijatlom zaupovati! Kako žalostna bi bila tvoja osoda, prijatel moj, ako bi med tacimi reveži bil, ki so nemi (mutasti) rojeni!

O Noriku in Noreji.

Spisal Davorin Terstenjak.

Drugi članek.

Zgodovinski pregled.

(Dalje.)

Tako so ti slavenski rodovi v celosti vkupej stanovali, samo ena betva Bojev se je posadila kraj iztočne straní pogorja, ktero današnji dan mejo med Štajerskim in Ogerskim, ter Austrijo in Ogerskim dela. Ali Celtom prišlim na slavensko zemljo je skoro ura odbila. Že Alexander veliki je rekel (Ariani Exped. Alex. M. I. 3. 4.), da so Kelti pravi veternjaki, in Strabon, da nikjer niso mira imeli (Strab. IV. 229.) Okoli leta 48. pred Kristov. rojstvom so se iz Italije preselivši, Boji in Toriščani svoje soplemenike Skordiščane, kteri so zaveznici mogočnega dakogetskega kralja Boerebista bili, navalili. Boerebista se vzdigne in jih v kervavi bitki na Tisi potolče [1]) in njihovo zemljo tako opustoši, da se je dolgo puščava Bojev (deserta Bojorum) velela. Od tistega časa je moč panonskih Bojev in Tauriščanov zginila. Celtiške Boje, ki so čez Rajn in herkynske lese prišli v deželo današnjih Bavarov in Čehov in na zemljo Rakošanov — v austriansko pokrajino na levem pobrežji Dunaja in prek Dunaja v današnjo solnogradsko vojvodino do štajerska meje, je pokončal kralj germanskih Markomanov Marobud 12 let pred Krist. rojstvom [2]). Pod vladarstvom mogočnih Nemcov so zgubili svojo samostalnost, svoje običaje, jezik in narodnost, in so se v nemškem *življi celò utopili.* Današnji Bavari so ostanek tega stopljenega celtogermanskega roda.

Ko je moč v Panonii naseljenih Celtov poterta bila, so panonski in ilirski Slovenci ložej dihali in svoje deržavljansko življenje okrepljali, ali komaj enega okrotnika in potlačnika rešeni, jih je že drug — deželoželjni Rimljan čakal. Pa od tega hočemo na drugem mestu govoriti; povernimo se nazaj k Tauriščanom.

Da se bodemo ložej znajdli v zemljopisu Tauriščanov, nam je treba, vse studence o Tauriščanih poslušati. Hočemo tedaj po redu vse studence navesti, kteri od Tauriščanov govoré. Pisali so od njih Strabon, Polybi, Caezar, Plini, Dio Cassi, Appian in Zosim. Posebno pa bodemo se na Strabonove, Pliniove in Appianove izreke ozerli, ker ob njihovem času so Tauriščani že bolje Gerkom in Rimljanom znani bili, kakor v predkeršanski dobi. Pri Strabonu v 7. knigi (Strabon VII. Geog.) nahajamo: „Dežele Celtov, kteri so se zmešali s Traki in Iliri, je on (Boerabista, kralj dakogetski) obropal, Boje pod Kritasirom in Tauriske celò pokončal“.

Na drugem mestu (Strab. Geog. VII.) piše Strabon sledeče: „Zdaj so (Mysii) Bastarni vred s Traki zmešani, in ž njimi tudi celtiški rodovi Boji Skordiščani in Tauriščani“.

Spet v 4. knigi (Strabon Geog. IV.): „Za totimi (Likatjani) že v bližini adrijanskega morja v okolici Ogleje prebivajo nektere betve Noričanov in Karnov, k Noričanom spadajo tudi Tauriski“.

Dalje v ravno tisti knigi (Strabon Geog. IV.): „Okra je naj nižji breg Alp, in sicer tam, kjer se Karnov dotikajo, odtod gre blago na vozu do Pamporta (Nauporta, Verhnike); cela pot iznaša okoli 400 štadij.

---

[1]) Strab. lib. VII. — [2]) Tacit. Ann. II. 62.

Od onod prihajajo na ladjah v Ister in v pokrajine tam ležeče. Zakaj od Pamporta teče reka za ladje pripravna, ktera iz Ilirije teče in se v Savo izliva, torej se blago lahko k Panoncem in Tauriščanom spravlja".

In zopet v sedmi knigi govorí sledeče (Strab. Geog. VII.): „Posidoni pravi, da so Boji nekda v herkinskih lesih prebivali, in od Cimbrov, ko so v tiste kraje prišli, stirani bili do Istra, do galiških Skordiskov dalje do Teuristov in Tauriskov tudi galiških rodov".

To so imenitniše besede o Tauriščanih, ktere se pri Strabonu najdejo. Iz vsih teh se vidi, da so dvojni Tauriščani bili, česar, kolikor mi je znano, razun Schönlebna, noben zgodovinoslovec ni porajtal. Perve Tauriske najdemo v sosesčini Skordiskov. Ker pa so Skordiski po Strabonovi pripovedi doli od Segestike do Tribalov in Mysiov živeli (Strabo Geog. VII.) in v dežele Poeonov in Trakov segali, so njihovi sosedi Tauriski tudi mogli na dolnji Savi, Dravi in Dunaju stanovati, in zares najdemo mesto po njih imenovano Taurunum, nekdaj ležeče med današnjim Zemunom in Beligradom. Dalje pravi Strabon, da so se Boji, Skordiščani in Tauriski, kteri so bili celtiškega plemena z Bastarni, Traki in Mysiani zmešali; to zopet kaže na iztočnojužno lego in sicer za slavenskimi Panonci, ker Strabon velí, da se je blago po Savi k Panoncem in Tauriščanom vozilo. Boji so bili, kar je Strabon po ne pravem iz Posidonia spisal, od Cimbrov k gališkim Skordiškom in Tauriskom stirani in sicer do Istra, tedaj je Strabon zopet lego Tauriskov na Istri poznamljal.

Ali on pravi tudi, da k Noričanom spadajo tudi Tauriski in da Tauriščani niso dali kopati zlata Rimljanom, kterega je posebno dosti okoli Akvileje bilo, in da je Nauportum mesto Tauriščanov (Strab. Geog. VII.). O Strabonovem času, kteri je še do pervih let vladanja Tiberijevega živel, še niso te pokrajine, ker so samostalne bile, imele rimskega politiškega razdeljenja. Vendar je iz Strabonovih besed viditi, da so drugi Tauriščani tudi v kranjskih planinah živeli in se med Noričane šteli. Ker pa nam Strabon dolnje Tauriske lepo razločuje in očitno pravi, da so bili Kelti, od gornjih pa ne pové kakšnega naroda da so bili, temoč samo pripoveduje, da k Noričanom spadajo; ali tudi od Noričanov, ktere je vendar poznal, ne pravi, da so bili Kelti, ter tudi gotovo gornji Tauriščani nikdar niso Kelti bili, temoč Slovenci *). (Dalje sledí.)

Slovanski popotnik.

* Društvo za jugoslavensko povestnico bo izdalo izvirne listine, ki se tikajo zgodovine, pod naslovom: „Scriptores rerum illiricarum", za kteri namen je dobilo od visoke banske vlade 600 fl. pomoči.

* V društvo sv. Mohora je dosihmal že zapisanih 915 udov; za društvino matico se je nabralo 79 fl. 14 kr.

* Gosp. Januš je izdal slovnik francozko-poljski in poljsko-francozki.

* V drugem oddelku 1. zvezka zgodovine od Palackega, ki je ravno v tisku, so napeljani tudi zanimivi redi staroslovanski in zakonik serbskega cara Dušana.

* „Viestnik" oznanuje, da je izverstni rusinski pisatelj Vasili Voljan dokončal 3. del naravospisa, ki obseže botaniko. Visoko ministerstvo je to knjigo za šole namenilo.

* V tiskarnici Mehitaristov na Dunaji se tiska: Chrestomatia cerkveno-slovanska in staroruska v prospeh mladosti gornje gimnazie v c. k. austrijanskem cesarstvu. Spisal jo je Golovacky.

* Ivan Vončina je izdal spis pod naslovom: „Občina i njezino upravljanje".

* Skorej ima na svitlo priti izdanje ruske popolne chrestomatie v 3 delih. Perva dva dela sta že dotiskana.

* Skoraj bo prišla na svitlo nova prestava imenitne ruske pesmi: Slovo o polku Igorovem z opazkam in v prestavi druzih jezikov.

* Ravno se tiska povedka od izverstnega ruskega pisatelja Mihajlova pod naslovom: „Svatki".

„ Gosp. Gerbel je pripravil k tisku: Popolno zbirko liriskih pesem Schillera v ruski prestavi.

Novičar iz austrianskih krajev.

Iz Gorice nam je gosp. dr. Strupi z velikim veseljem več pismic podal, iz kterih nam je očitno, kako lepo si prečastiti in v „Novícah" že s pohvalo omenjeni gosp. Ferdinand Huber, c. k. svetovavec deželne sodije v Gorici, prizadeva sadjo- in murvorejo v Bovcu svojem rojstnem kraji na noge spraviti, v kterem blagem prizadevanju ga krepko podpirata ondašnji gosp. tehant Janez Vogrig in gosp. A. Fr. Huber, šolski ogleda ondi. Verli gospod je naročil iz Ljubljane veliko sadnega in murvenega semena in pa bukvic za sadjo- in murvorejo, da se vse to razdelí med šolsko mladost. V poslednjem naročilu piše gosp. Huber: „Pošljite mi semena berž ko morete, da ga bo mogel za sadjorejo unet učenec o velikonočnih praznicih seboj domú vzeti in v Breginu, svojem rojstnem kraji nad Koroboridom, pervo sadjo- in murvorejo začeti in rojake svoje spodbosti k temu tako koristnemu izdelku kmetijstva. Da bi se naši deželani prav živo poprijeli sadunosnic in murv, je pa toliko bolj želeti, ker v Breginu še ni sadnih dreves in murv, čeravno je kraj ves pripraven za nje". Kdo ne bo z živim veseljem slišal tacega lepega djanskega prizadevanja za blagor domovíne, ktera v zlate bukve zapisuje možake take, ki so začetniki novih pridelkov, kterih kmetijstvo zmiraj bolj potrebuje! In taka pot je prava pot, da se razširijo dobre rečí med ljudstvom, ktero se le nerado prime kaj tacega, kar že oče niso delali. Dati se mora zastonj ljudém ta in una stvar, da jo sejejo ali sadijo, in tako djansko pomagati novim rečem na noge. Očiten izgled tega imamo nad kmeti bližnje ljubljanske okolice Fužinskega grada. Gosp. Terpinc, predsednik kmetijske družbe, že davnej pridelujejo belo ali burgunsko peso (Burgunderrüben) na svojih njivah, sosedje njih so zamogli že dolgo z lastnimi očmí viditi velik dobiček te pese za živinorejo — al nihče ga ni porajtal. Lani so poslali v vsako hišo nekoliko tega semena zastonj, in so kmete prosili: naj poskusijo. Pametni kmetje so poskusili in poskušnja se jim je tako dobro obnesla, da so letos iz vsih vasí tistega kraja privreli kmetje k dr. Strupi-u semena kupit, iz kterega so lani toliko koristne pese pridelali.—Ko bi kmetijske družbe toliko premoženja imele, da bi mogle

*) V članku „Živatovo častje" v „Glasniku slovenskega slovstva" še nisem mogel za gotovo Tauriščanov za rod slovenski oglasiti, ker še nisem vsih potrebnih dokazov imel. Moje potovanje po deželah nekdajnih Tauriskov mi je še le potrebne dokaze pripravilo. Dolgo sem se tudi bojeval sam seboj zavoljo Bojev in sem mislil, da med trojimi Boji italskimi, panonskimi in bohemskimi, bi znal kteri slovenski biti, vendar sem se prepričal, da ni nobeden, temoč da so vsi celtiški. Zato prekličem svoje prejšnje mnenja o Bojih.

po deželi svoji deliti semena poterjenih novih rečí, gotovo bi bila ta naj krajši pa tudi naj gotoviši pot med ljudstvo spraviti dobre rečí.

Iz Skerbine na Krasu 14. sušca. Dovolite v „Novícah“ povedati, da sta mladi mojster Jakob Špik iz Bukovega blizo Tomina in njegov pomočnik Andrej Novak iz Kostanjevice za cerkev v Kostanjevici naredila zale in tako dobre orglje z 16 registri, da zaslužita očitno pohvalo umetnosti svoje. Naznanjaje to pa moram tudi pristaviti, da gosp. kaplan Jernej Fakin si tako lepo prizadevajo za spodobno okinčanje te hiše božje, da se smé po pravici šteti med naj lepši na Krasu. Hvala, komur hvala gré. Bunc.

Iz Koprivnika na Dolenskem. J. M. V 18. listu „Novíc“ sem omenil od letošnje lakote, ki se tu in tam po mojih soseskah, ko tužen strašljivec, že okrog plazi in na spomlad še huji biti žuga, kar mi doide pismice iz Ljubljane, v kterem mi častito vredništvo pošlje 31 fl., ki sta mu jih izročila dobrotnik gosp. Mühleisen iz Ljubljane in gosp. Pik iz Brešc za tukajšne reve, ki jih je Bog z obilo otroci, pa s pičlo hrano podelil. Še, še triplejo blage in žlahne serca, ki dobro znajo, da revščina bolí. Bog, plačnik vsakega milodara, milima gospodoma stotero poverni ta datek! — Zares so nadloge pri nas silne; nova priča tega je sledeča prigodba. Neka žena, mati trojih otrok in gospodinja peterih hišnih oseb, ktere mož se po Nemškem brez Boga in blaga okoli klati, pride pred štirimi dnevi, vsa v solzah in jokaje mi v sobo, moledva in prosi me za kako pomoč ali končema za svet, kaj da naj storí, ker ji ni več živeti. Reva pravi, da okrog prosi, pa po dva, tudi tri dní ničesa ne dobí, da bi otročajem kako kosilice napravila. Kamor se podam in prosim za milodar, je rekla, mi vsak z ramama pomiga, da se bode tudi njemu kmalo taka godila, in če tudi z veliko silo pri kakih boljakih za en prikuhlej vkupej spravim, nas šestero okrog mize posede, se spopademo, in naglo, ko blisk, je po skledi, ne da bi si lakot potolažili, ampak le življenje prihranili. Vse je dobro, bodi bobovca ali slama, in nihče si ne zbera, da je le za ljudí. Bog pomagaj!

Iz Ljubljane. Včeraj je v sploh dobro obiskovano gostivnico „pri slonu“ vrelo posebno veliko ljudí — gledat zlo redek prikazek, namreč živinče, čigar mati je krava, oče pa jelen. Kmet Vovk iz Zabreznice na Gorenskem je prignal dvé kravi s teletoma v Ljubljano, od kodar jih je mislil, ker ta naravoslovska imenitnost za-nj nobene važnosti ni imela, po navadi v Terst na prodaj gnati. Predsednik kmetijske družbe gosp. Terpinc pa je kupil vse 4 živinčeta, da je imenitnost ta v deželi ostala. Omenjeni polután (Bastard) je le v glavo popolnoma têle, pa ušesa so že bolj jelenove in med nastavkoma govejih rogov se ošlata na čêlu nastavka jelenovih rogov; scer pa je po celem životu v nekterih delih popolnoma, v druzih pa zlo jelenu podoben; blato je popolnoma jelenje, in to očiten dokaz tudi notranje jelenje natore. Mati tega polutána, ki je 3 tedne star, je bila celo poletje na planinah pod Zelenico, kamor se jelen iz Koroškega lahko zaíde; letos so tudi košuto na teh gorah vstrelili. Važno bo od mesca do mesca viditi, kako se bo izrasovalo živinče.

Novičar iz mnogih krajev.

Za letošnjo obertnijsko razstavo v Munakovem se dosihmal še ni toliko obertnikov oglasilo, kakor se je pričakovalo. — Za zidanje národnega gledíša v Pragi je v „Pražsk. novin.“ razpisano darilo od 1000 fl. za naj bolji načert tacega poslopja, kterega stroški so prerajtani na 150.000 fl.; kdor pa za unem naj bolji načert predloží, prejme 300 fl. — Iz Turškega je prišla te dní važna novíca, da so Rusi 23. t. m. pri Galaču brez vsega upora, pri Braili pa z veliko silo čez Donavo v Dobrudžo šli, vsih skupej okoli 30.000; naj novajši novica pa je, da so nek Rusi 25. t. m. tudi pri Tulči čez Donavo udarili in zoperstavo Turkov uničili. V starih rusovsko turških vojskah so turški vojskovodji v Dobrudžo vselej naj več armade postavljali tako, da jih na višinah Babadaških skor nihče premagati ni mogel. Omer-paša ravná drugač, zakaj? se ne vé; on je spravil naj večjo moč v Vidin in Kalafat, na Dobrudžo ni mislil. In še zdaj gre armada za armado v Kalafat. Misli se tedaj, da bojo Turki kmalo od vsih strani čez Valahijo planili. — Da bi se bile angležko-francozke barke z rusovskimi že sperle na černem morju, se ni poterdilo. — 27. t. m. sta angležka kraljica in francozki cesar v deržavnem zboru očitno napovedala, da bota vojsko začela zoper rusovskega cara, in admiral Napier je nek že ukaz dobil, berž ko vreme dopustí, začeti vojsko, s ktero bo nek naj pred napadel Reval in Korono z 11.000 topovi na barkah. Francozka armada ne bo nek pred mescom rožnikom vsa na bojišču. Turki stare koreníne so zlo nejevoljni, da je sultan podpisal pravice kristijanom, po kterih bo prihodnje v sodijah polovica Turkov, polovica kristijanov. Res je pa, da ste mu angležka in francozka vlada popolnoma roke zvezale, ker brez nju vprihodnje ne more nič početi. Na rajtingo novega zajema ste mu poslale vsaka 10 mil. frankov. — Gerki so kakor s kropom politi, odkar so iz skrivnih pomenkov cara rusovskega zvedili, da po nobeni viži ne bo terpel nove osnove gerškega carstva, nobenih prenaredb, nobene svobode, ampak da jim hoče biti le „pokrovnik“. — Ker se gerška vlada ne obnaša tako, kakor sultan želí, je razderla prijatelsko zavezo ž njo, in turški poslanec je zapustil Atene. Nova zamota! — 26. t. m. popoldne ob $5^3/_4$ uri je neki dosihmal še ne iznajden človek zabodel v trebuh po ulicah sv. Lucije gredočega vladarja vojvodine Parmeške na Laškem tako grozovito, da je drugi dan umerl. Vojvoda Karl III. po imenu, še le 30 let star, je po odpovedbi svojega očeta nastopil vladarstvo 1849; mati njegova je sestra prejšne naše cesarice Ane; žena vdova, hči vojvoda Berryškega, je v imenu starejega sina, ki še ni 6 let star, prevzela vladarstvo in v nastopu vlade razpustila poprejšnje ministre. Mesto je mirno.

Pogovori vredništva.

Gosp. P. na S.: Troje sostavkov smo prejeli, hvala lepa. — Gosp. K.. Spis o T. smo prejeli; če bo moč, ga bomo porabili, ker o T. je bilo že veliko v „Novícah“. „Sr. zdr.“ bodemo gotovo natisnili, hvala lepa! — Gosp. J. V. v V.: Spis o „noš na Sl.“ smo za natis prejeli in Vas lepo zahvalimo. — Gosp. J. Š. v C.: Vaši doneski za besednjak so nam zmirom dragi.

Stan kursa na Dunaji 30. marca 1854.

Obligacije deržavnega dolga	5 %	81	fl.	Esterhaz. srečke po 40 fl.	$77^1/_2$ fl
	$4^1/_2$ „	$70^1/_2$	„	Windišgrac. „ „ 20 „	$26^3/_4$ „
	4 „	64	„	Waldštein. „ „ 20 „	$28^3/_4$ „
	3 „	$52^3/_4$	„	Keglevičeve „ „ 10 „	10 „
	$2^1/_2$ „	$42^3/_4$	„	Cesarski cekini	6 fl. 32
Oblig. 5% od leta 1851 B		106	„	Napoleondor (20 frankov)	11 fl. 12
Oblig. zemljiš. odkupa 5%		$79^3/_4$	„	Suverendor	19 fl. —
Zajemi od leta 1834 . .		202	„	Nadavk (agio) srebra:	
„ „ 1839 . .		$111^1/_2$	„	na 100 fl.	$41^1/_2$ fl.

Loterijne srečke:

na Dunaju	29. marca 1854:	36. 15. 74. 45. 27.
v Gradcu		12. 79. 75. 52. 26.

Prihodnje srečkanje bo na Dunaju in v Gradcu 8. april 1854.

Odgovorni vrednik: *Dr. Janez Bleiweis.* — Natiskar in založnik: *Jožef Blaznik.*